

RECENSION

Originaltitel: **Los amantes pasajeros**
Svensk titel: **Kära passagerare**
Regi: **Pedro Almodóvar**
Producent: **Agustín Almodóvar, Esther García**
Manus: **Pedro Almodóvar**
Foto: **José Luís Alcaine**
Roller: **Carlos Areces, Antonio Banderas, Javier Cámara, Penélope Cruz, Raúl Arévalo, Lola Dueñas, Hugo Silva, Antonio de la Torre m fl.**
Spanien 2013
Längd: **1 tim 30 min**
Distributör: **Triart Film AB**

Kära passagerare

Nog har vi alla lite till mans – och kvinns – våra Almodóvar-favoriter? Kanske det internationella genombrottet *Kvinnor på gränsen till nervsammanbrott* från 1988 som leker med frågan hur relation ska fungera när mannen inte vill lyssna, en kärleksförklaring till 50-talets Hollywood i Douglas Sirks anda – och späckad med en skrälldus av komiska turneringar. Filmen etablerade därtill vad jag förstär Almodóvar som feminist – naturligtvis även ifrågasatt, fattas bara annat. Eller kanske *Kika* (1993) är favoriten – den nästan överskruvat absurda berättelsen om den snurriga men mycket älskvärda sminkösen Kika, en ljuvlig Veronica Forque, vars man spionerar på henne och med viss rätt, då hon vänstrar med hans styvfar. Andra gillar säkert *Allt om min mamma* (1999) med trion Cecilia Roth, Marisa Paredes och – för första gången – Penelope Cruz i rollen som den helgonlika, gravida, HIV-positiva nunnan, en av hans bästa men också smärtsammaste filmer. Frågor om aids, livstro och existencialism bär upp filmen.

Min egen favorit är *Tala med henne* från 2002 om två män som kärleksfullt sköter varsin kvinna som ligger i koma på ett sjukhus. Två män med flera traditionellt kvinnliga sidor. Början är fomidabel; en man ser en annan man sitta och gråta i publiken på baletten "Café Müller" av Pina Bausch. En film som väl uppfyller den formel som är något av ett signum för en film av Pedro Almodóvar; humor, en social kommentar, ett varmt hjärta samt en rejält skruvad intrig. I en av huvudrollerna ser vi Javier Cámara som sjuksystemen Benigno, för övrigt en av Almodóvars mest älskansvärda psykopater. För att nu nämna en knapp handfull ur hans rika filmproduktion.

Javier Cámara spelar även med i Almodóvars senaste *Kära passagerare* som en av tre stewards på Peninsula flight 2549 på väg från Madrids Barajas till Mexico. Det är en pilsk Almodóvar på gott humör som med lätt hand tar oss med på en lustiger resa upp i det blå. Flygplanet har dock fel på landningsstället och tvingas cirkla runt över La Mancha – Don Quijotes såväl som Almodóvars hembygd – i väntan på att få tillstånd att landa. Man sover helt sonika ner alla andraklasspassagerare, en social markering så gott som någon. Filmen fokuserar på besättningen – fyra av dem är gaya – samt de fem passagerarna i första klass. Dessa serveras meskalinspetsade tequiladrinkar samt – och det är filmens absoluta höjdpunkt – ett sångnummer där planets kabinbesättning tillsammans läppsynkar

och dansar till "I'm so excited", gruppen Pointer Sisters paradnummer från 1984, allt för att döva eventuell dödsångest.

Filmens budget ger intryck av att ha varit sparsam, ett kamarspel som förstås lika gärna kunde ha utspelat sig på marken – men som uppe i luften ges en extra existentiell touch. Bland de crazyartade passagerarna återser vi Cecilia Roth som en dominant sexfixerad donna med vass tunga, en kvinna som vet att spela på maktens, dvs männens tangenter. Den andra kvinnan är jungfru med viss begåvning för psykisk tankekraft. Hennes allmänna kåthet och längtan att bli deflorerad ordnar hon själv genom att förföra en sovande ung man i andra klass. På den manliga sidan finns en hitman samt en halvskum bankman på flykt undan lagen. Alla ringer de hem för att trösta eller söka tröst hos nära och kära, samtal som automatiskt hörs i planets högtalarsystem – och som förstås syresätter själva handlingen eller snarare motoriseringen av handlingen, drivet. Farsinslagen är många men i mitt tycke av skiftande kvalitet.

Men vad handlar det då om? En fråga som kan tyckas lite malplacerad ifråga om en film av Almodóvar. Pröva gärna om ni har lust och redogör för handlingen i exempelvis *Kika* – det är ingen lätt sak. Men det är å andra sidan sällan själva finessen i en Almodóvar-film. Det rör sig mer om stämningar, det utsagda, karaktärernas längtan, olika relationer människor emellan.

Och det är uppenbart, utan att förstå alla detaljer, att den planlöst cirklande flygmaskinen, med sina flagranta klassklyftor, utgör ett slags stand-in för det rådande politiska tillståndet i ett ekonomiskt inflammerat Spanien.

Men för att fortsätta de airodynamiska liknelserna; filmen vill inte riktigt lyfta, den känns aldrig riktigt angelägen. Men nog minns jag rollfigurerna och nog kommer jag att minnas många scener. För det är det märkliga och enastående med Pedro Almodóvar, hans filmiska teman; gayämnen, besatta människor, sexuella tabun är ju inte vad som normalt karaktäriserar folkligt populära filmer. Ändå är han just det – omtyckt. Kanske för att han är en så i botten – även i en så enkel anrättning som *Kära passagerare* – känslig och skicklig filmskapare.

Andreas Hoffsten

FILMRUTAN